

Sirküler Tarihi : 06/06/2023

Sirküler No : 2023 /74

**MÜCBİR SEBEP HALİ İLAN EDİLEN YERLERDE BULUNAN
MÜKELLEFLER NEZDİNDE YAPILAN KARŞIT İNCELEMELERE
İLİŞKİN SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLİK VE YEMİNLİ
MALİ MÜŞAVİRLİK KANUNU GENEL TEBLİĞİ (SIRA NO: 47)
YAYIMLANMIŞTIR**

Hazine ve Maliye Bakanlığınca 30/3/2023 tarihli ve 32148 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 47) ile, ülkemizde meydana gelen depremler nedeniyle mücbir sebep ilan edilen yerlerde bulunan mükellefler nezdinde yapılacak karşıt incelemelerde karşıt inceleme tutanağının aranıp aranmayacağına ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.

Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girmiştir.

1) KARŞIT İNCELEME ZORUNLULUĞU:

Bilindiği gibi, yeminli mali müşavirler, mükelleflerin tasdik kapsamına giren işlemlerinin gerçeği yansıtır yansıtmadığının tespiti için gerekli karşıt incelemeleri yapmakla yükümlüdürler. Buna göre, yeminli mali müşavirlerin hem tam tasdik işlemleri için hem de KDV iadesi tasdik işlemleri için karşıt inceleme yapmaları gerekmektedir. Ancak, nezdinde karşıt inceleme yapılacak mükellefin yeminli mali müşavir ile süresinde düzenlenmiş tam tasdik sözleşmesinin bulunduğu hallerde karşıt incelemelerin teyit yazısı alınması suretiyle yapılması da mümkündür.

2) KARŞIT İNCELEME YAPILMASININ ZORUNLU OLMADIĞI HALLER:

Yeminli mali müşavirlerce katma değer vergisi iadesi tasdik işlemlerinde belli bir tutarı (2023 yılı için katma değer vergisi hariç tutarı 65.000-TL'yi) aşmayan belgeler için karşıt inceleme zorunluluğu bulunmamaktadır. Ancak, bir mükelleften bir aylık dönemde yapılan mal ve hizmet alımları toplamının asgari sınırın üç katını (2023 yılında 65.000 x 3=195.000-TL'yi) aşması halinde karşıt inceleme yapılması zorunludur.

Ancak, katma değer vergisi iadesi tasdik işlemlerinde mal ve hizmet alımlarına ilişkin olarak yapılan karşıt incelemelerle (karşıt inceleme zorunluluğu kapsamı dışında bırakılan kurum ve kuruluşlardan yapılan mal ve hizmet alımları toplamı dahil) %80 oranına ulaşılması yeterlidir. Bu durumda, kalan %20'lik kısım içerisinde belli miktarı aşması nedeniyle karşıt inceleme yapılması zorunluluğu bulunan belgeler mevcut olsa bile, sorumluluk yeminli mali müşavire ait olmak üzere, %80 oranı ile yetinilmesi mümkün bulunmaktadır.

İndirilecek KDV'nin üçte biri veya daha fazlasının karşıt inceleme zorunluluğu kapsamı dışında bırakılan mal veya hizmet alımlarından kaynaklandığı hallerde karşıt inceleme zorunluluğu kapsamı dışında bırakılan mal ve hizmet alımları ile ilgili indirilecek KDV'nin yarısına tekabül eden mal ve hizmet alımları ile ilgili karşıt inceleme yapılması yeterli olacaktır. Bu durumda karşıt inceleme kapsamındaki mal ve hizmet alımlarına ilişkin karşıt incelemelerle % 80 oranının sağlanması ile yetinilmesi mümkün bulunmaktadır. Şu kadar ki, karşıt inceleme kapsamında bulunan mal ve hizmet alımları tutarı ile %80 oranına

ulaşılamadığı hallerde bu oranın sağlanıp sağlanmadığı dikkate alınmayacaktır.

Genel ve katma bütçeli idarelerden, belediyelerden ve il özel idarelerinden veya en az %51 ya da daha fazla hissesi bu kurumlara ait olan kuruluşlardan yapılan mal ve hizmet alımları ile özelleştirilen kamu kuruluşlarından yapılan elektrik, telefon ve doğal gaz alımlarına ilişkin belgelerle ilgili karşıt inceleme yapılması da zorunlu değildir.

Yapılan karşıt incelemeler ile ilgili %80 oranının hesaplanmasında karşıt inceleme zorunluluğu kapsamı dışında bırakılan kurum ve kuruluşlardan yapılan mal ve hizmet alımları karşıt inceleme zorunluluğuna ilişkin KDV de dikkate alınacaktır.

Öte yandan, katma değer vergisi iadesi talebinde bulunan mükelleflerin beyannamelerinde yer alaniade edilecek katma değer vergisinin iadenin talep edildiği dönemden önceki dönemlerden de kaynaklanması halinde karşıt incelemelerin bu tutarları da kapsayacak şekilde yapılması zorunludur.

3) DEPREM FELAKETİ NEDENİYLE YAPILAN DÜZENLEME:

47 seri no.lu Tebliğ ile karşıt inceleme konusunda yapılan düzenlemeler aşağıda kısaca açıklanmıştır:

- 1) Yeminli mali müşavirlerce düzenlenecek tasdik raporlarında, **mücbir sebep ilan edilen yerlerdeki mükellefler nezdinde yapılacak karşıt incelemelerde**, söz konusu mükelleflerin defter ve belgelerinin zayi olduğuna ilişkin zayi belgesinin bulunması halinde, **zayi olan defter ve belgelerin ait olduğu dönemlere ilişkin karşıt inceleme tutanağı aranmayacaktır**. Mücbir sebep hali ilan edilen yerlerde faaliyet göstermesine rağmen zayi belgesi bulunmayan mükellefler nezdinde ise prensip itibarıyla karşıt inceleme yapılması zorunludur.
- 2) Katma Değer Vergisi iadelerinde yapılacak karşıt incelemelerde, %80 oranının hesaplanmasında öncelikle mücbir sebep ilan edilen yerler dışında faaliyet gösteren mükellefler ile mücbir sebep ilan edilen yerlerde bulunan ve kanuni defter ve belgeleri zayi olmayan mükelleflerden alınan malve hizmetlere ilişkin karşıt incelemelerin dikkate alınması gerekmektedir.
- 3) Mücbir sebep hali ilan edilen yerler dışında faaliyet gösteren mükellefler ile mücbir sebep hali ilan edilen yerlerde bulunan ve kanuni defter ve belgeleri zayi olmayan mükelleflerden alınan mal ve hizmetlere ilişkin belgeler kapsamında %80 oranına ulaşamadığı takdirde, mücbir sebep ilan edilen yerlerde yer alan ve kanuni defter ve belgeleri zayi olan mükelleflere ait defter ve belgelerde belirtilen tutarlar da karşıt inceleme tutanağı bulunmaksızın bu oranın hesabında dikkate alınabilecektir.
- 4) Vergi dairelerince, ibraz edilen raporlara ilişkin olarak, mücbir sebep hali ilan edilen yerlerde bulunan ve defter ve belgelerinin zayi olmasından dolayı karşıt inceleme tutanağı aranmayan mükelleflere ait belgelerde yer alan tutarlara ilişkin tetkik ve değerlendirmeler özenle yapılacak ve bu tetkik ve değerlendirmeler sonucunda, söz konusu iade işlemi ile ilgili olarak Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliğinde belirtilen esaslar çerçevesinde işlem tesis edilecektir.
- 5) YMM'ler tarafından düzenlenecek tasdik raporlarında, mücbir sebep ilan edilen yerlerde bulunan ve defter ve belgesi zayi olan mükellefler nezdinde yapılamayan ancak karşıt inceleme hesabında dikkate alınan belgelerin doğruluğuna ilişkin açıklamalara ve diğer kanıtlayıcı belgelere (nakliye, ödeme, irsaliye ve benzeri) yer verilecektir.
- 6) Mücbir sebep hali ilan edilen yerler dışında faaliyet gösteren mükelleflerin yanı sıra mücbir sebepli ilan edilen yerlerde faaliyet gösteren mükellefler için düzenlenecek KDV iadesi tasdik raporlarında da mücbir sebep hali ilan edilen yerlerde faaliyet gösteren ve zayi belgesi bulunmayan mükellefler ile mücbir sebep hali ilan edilen yerler dışındaki mükellefler nezdinde karşıt inceleme yapılacağı anlaşılmaktadır.